

Kristoffer Garnes prædiken helligtrekongerssøndag

Taler

Kristoffer Garne
Præst og underviser i
hymnologi og liturgi

Dato

2. januar 2022

Sted

Lemvig Kirke

Omstændigheder

Denne prædiken er holdt ifm. "Gudstjenesten på DR"

Prædikentekst

Matthæusevangeliet kapitel 2, vers 1-12

Salmer

Gør dig nu rede, kristenhed
Dejlig er den himmel blå
De hellig tre konger så hjertensglad

Herre, åbn vores øjne, så vi kan se dit lyse bryde mørkets magt. Amen

Beretningen om de vise mænd eller de hellige tre konger er vist nok den af alle evangelielæsninger, hvor ordet 'se' oftest bliver brugt. Se, der kom nogle vise mænd fra Østerland. Vi har set stjernen gå op. Se, stjernen gik foran dem, indtil den stod stille over det sted, hvor barnet var. Da de så stjernen, var deres glæde meget stor. Og de gik ind i huset og så barnet hos dets mor Maria og faldt ned og tilbad det.

Denne privilegering af synssansen har irriteret vores kirkelige forfædre her i landet. For i den lutherske kirke har man lagt vægt på apostlen Paulus' udsagn om, at troen kommer af, der høres. Og man har sagt, at det, det kom an på i kirken, først og fremmest var ordets forkyndelse.

I den gamle bøn til dagen i dag, der endnu står i salmebogen, understreges det derfor gang på gang, at det lys, der er tale om i dagens evangelium, er ordets lys, der skal høres med øret, ikke ses med øjet. Vi møder det også i dagens salmer. Vi skuer Guds daggry, fordi ordet er sandt for troen. Det er en lyst at se på den dejlige blå himmel, men den ledestjerne, som Gud har sendt os, er "hans

Guddoms-ord”.

Man har haft gode grunde til at fokusere på ordet. For ingen har nogensinde set Gud. Og det kan være et sort syn at se på verden eller deprimerende at se sin egen virkelighed i øjnene. Evangeliet er også et glædeligt budskab om, at det kan være godt, på trods af, hvordan det synes at være. Og så er det i orden at sige, at troen kommer af det, der høres.

Men det behøver ikke at indebære, at man ligefrem nivellerer synssansens betydning, som man fx gjorde, da man efter reformation mange steder kalkede kirkerne hvide, hvorved man skjulte de mange malerier, så synet ikke skulle tage opmærksomheden fra ordet, der skulle høres. Det var for meget af det gode.

Det var næppe uden en vis bevidsthed om denne historiske prioritering af øret frem for øjet, at Bodil Kaalund som det første af sine malerier her i kirken, nemlig altertavlen, valgte at skildre Jesu indtog i Jerusalem, så hun med store fede bogstaver kunne skrive ”SE, din konge kommer til dig”! Man kan ikke kun høre, man kan også se evangeliet.

Alligevel er det, som om Bodil Kaalunds billeder ikke er til at for at blive set som kunst i egen ret. De er illustrationer af bibelfortællinger, der først for alvor bliver levende, når de fortælles og høres her i kirken. Med undtagelse af maleriet af Jesusbarnet på sakristidøren ved døbefonten, hvor Bodil Kaalund undtagelsesvis har brugt levende modeller og en stærk blå farve, så er billederne her i kirken malet med matte farver. Fostervandsfarver er de nedsættende blevet kaldt. Men det er nu et meget godt udtryk. For billederne er netop malet på en sådan måde, at de skal fødes som levende fortællinger, når vi ser dem i deres rette lys og hører ordene, der knytter sig til dem.

Man siger ofte, at vi er på vej fra en ordkultur til en billedkultur. I de 500 år mellem trykpressens opfindelse i midten af 1400-tallet og fjernsynets opfindelse i midten af 1900-tallet var det skrevne ord det afgørende kulturmedium og kommunikative bindeled mellem mennesker. Men sådan var det ikke tidligere, og sådan er det heller ikke længere, hvor alle på nær de mest bagstræberiske af os går rundt med en hel billedfabrik i lommen og i øvrigt konstant bliver visuelt stimuleret.

Man kan spørge sig selv, om vi ser så meget hele tiden, at vi ikke rigtig ser verden

og de andre. ”Din skabning ser man daglig på, dog ser man, som man ikke så, og går i andre tanker”, for nu at sige det med en 300 år gammel salme.

I en sådan situation kan det være, at vi har brug for at få de ord at høre, der får os til at se verden rigtigt eller på en ny måde. Som når et fuglefløjt får os til at stoppe op og se livet myldre omkring os, eller som når vi næsten kan se blæsten, når vi hører vinden suse. Som når vi pludselig kan se et menneske på en ny måde, fordi de har sagt noget afgørende til os: Jeg elsker dig, jeg hader dig, vi skal have et barn, jeg skal dø snart. Eller som når vi med vores smartphones apps lægger et filter ned over et billede og pludselig ser noget, vi ikke så før.

De vise mænd ville næppe have hæftet sig synderligt ved ledestjernen, hvis de ikke havde haft sagn fra gamle dage, at en konge uden mage skulle fødes på vor jord. Men det sagn havde de hørt, og så kunne de i stjernen og det lille Jesusbarn se noget, der gjorde dem glade og fik dem til at vende hjem til deres land ad en anden vej, som der står.

Vi har også hørt sagnet fra gamle dage, det glædelige budskab om, at frelseren er født, og at lyset er kommet for at bryde mørkets magt. Derfor kan vi ikke bare se verden i det bestemt lys, i Guds lys. Vi kan også være lys for hinanden, skinne i mørket og lade Guds herlighed vise sig i vores liv med hinanden.

Som vi sang før:

det sande lys der kommer
til verden udefra
er han der selv er lyset
hos os fra dag til dag
han vil at vi skal elske
og glemme gammelt had
så vi som børn af lyset
kan følges kærligt ad.

Se, mørket viger, og det sande lys skinner allerede. Bliv lys og gør dig rede!

Lovprisning

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du som var,

er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.

Kirkebøn

Tak, Gud, fordi du lader os leve i dåbens pagt som dine børn. Må dit ord have frit løb iblandt os, så det åbner vores sanser for den herlighed, du lader bryde frem. Lad dit lys skinne over dem, der sidder i mørket og dødens skygge. Vejled alle, der har magt og ansvar, med visdom til at tage vare på dit skaberværk og dets beboere. Hold din beskærmende hånd over vores folk og fædreland og velsign og bevar Dronning Margrethe og hele kongehuset. Skænk os din nåde, fred og velsignelse, så vi lever efter din vilje, og oprejs os på den yderste dag til det evige liv. Amen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Helligtrekonger, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kristoffer-garnes-praediken-helligtrekongerssøndag>